

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivtrsta (72 mm):
za enkrat . . . 15 h
za dvakrat . . . 11
za trikrat . . . 9
za več ko trikrat . . . 8
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Socialni kurzi.

(Iz poročila dr. Kreka v Mariboru.)

1. Socialni kurz je reden poduk v kaki
tvarini iz družboslovja. Loči se od preda-
vanj, ker pri predavanjih tvarina ni se-
stavno zvrščena; govori se zapored o naj-
različnejših stvareh. Pravzaprav so preda-
vanja tem zanimivejša, čim raznovrstnejši
je njihov predmet. Socialni kurz obdeluje
sestavno, pregledno završeno svojo stvarino
od osnovnih pojmov do konca. Pri preda-
vanjih ne zahteva predavatelj od svojih
poslušavcev drugega, nego da ga mirno po-
slušajo. Pri socialnem kurzu pa ne sme
biti le poslušavcev, marveč morajo biti
učenci, ki se s svojim duhom vglobijo v tva-
rino. Zato mora predavatelj biti v ozki
zvezi z njimi, mora se razgovarjati o raz-
loženi tvarini in jo primerno ponavljati.
Predavanja so tem veličastnejša, čim več je
poslušavcev; pri socialnih kurzih število
udeležencev ni glavna reč, marveč edino
to, koliko se se v njih res naučili.

Tvarina za socialne kurze mora biti
vzeta iz družboslovja. Za začetek se mo-
rajo povsod tolmačiti prvi pojmi, o družbi
sploh, o rodbini, narodu, državi. Pojasniti je
treba zgodovinski razvoj posamnih slojev,
razložiti pravna načela, ki morajo vladati v
družbi in na ti podlagi študirati sedanje so-
cialne bolezni. Zgodovinsko je treba pri-
tem razložiti posamezne prenosovalne smeri:
socialistiško, liberalno itd. Poduk v tem
mora biti strogo objektivni. Poslušavci mo-
rajo sami priti do sposobnosti, da kritično
ocenijo te smeri. Umevatii morajo njihov
povstanek iz razmer, v katerih so se rodile
in pri vsaki točno razlikovati zdravo jedro
od nezdravih pritisklin. Socialni kurzi mo-
rajo vzgajati misli, ne pa strasti.

Nadaljevanje se mora ozirati na raz-
mere, ki v njih živé poslušavci; treba jih
je učiti tako, da morejo v življenju upo-
rabljati, česar so se naučili. Na kmetih
mora biti prva naloga vzgojiti razumnih
občinarjev. Občine so ognjišče vsemu soci-
alnemu delovanju. Treba je torej mladenice
in može seznaniti z občinskimi zakoni, da
spoznajo sedanji delokrog občin, da jim
ideja samouprave dejansko preide v meso
in kri, in da se zavedajo tudi, koliko se
mora občinska samouprava še razviti raz-
tegniti, da bo dosegala svojo nalogo. Iz
zmisla za občino naj zraste zmisel za de-
želo in državo.

Delavstvu je treba pred vsem točnega
pojma o strokovnih društvih. Socialni kurzi
jim morajo dati spretnih strokovnih vodi-
teljev, govornikov in agitatorjev. Seveda je
njim in rokodelcem potrebno tudi spo-
znati nanje se ozirajoča določila obrtnega
zakona. Rokodelci se morajo tudi učiti, da
postanejo sposobni povspeševati in voditi
stanovske organizacije.

Da je potreben končno tudi praktički
pouk v knjigovedstvu in v poslovanju raz-
novrstnih gospodarskih zadrug se umeva
samo po sebi.

2. Socialne kurze naj obiskujejo nadar-
jenejši mladi društveni člani. Pri delavskih
društvih je naravnost potrebno, da se jih
udeležujejo tudi delavke in se tako iz njih-
ovih vrst vzgoje zavedne govornice in agi-
taterice.

Kdo naj jih vodi? To je najtežje vpra-
šanje, ker tisti, ki jih moramo pozivati, ve-
činoma ne marajo slišati o tem. Izobraženci
so sami večinoma zelo slabo pedučeni v
družboslovnih tvarinah; to čutiti bi pa mo-
rali, da jim je v tem oziru treba studija.
Knjig se dobi dovolj; in ko bi študirali
sami, bi hkrati lahko učili druge.

3. Za kurze je treba dobiti pripravnega
prostora, določiti po razmerah stalen čas,
zlasti v zimskih mesecih in v primerem
predavanju pripraviti pot. Načelno mora ve-
ljati določilo, da se vsak, kdor se vpše, s
časno besedo zaveže, da bo kurz tudi obi-
skaval, in torej brez zadostnega vzroka ne
bo opuščal; sempatja bi se morda dala v tem
oziru vpeljati kaka denarna kazen v dru-

štvene smotre. Med kurzom naj se redno
nihče ne sprejema. Po vsakem predavanju
bodi razgovor. Predavatelj naj s primernimi
vprašanji ponovi, kar je povedal; dopusti naj
pa drage volje tudi kakršnekol pomisleke
in ugovore.

Glavna stvar je predavateljeva požrtvo-
valna vnema za socialno vzgojo. Prijazen
mora biti, postrežljiv in potrpežljiv z vsa-
kim. Ko se vse žuga razdreti, mora sam stati
trdno, ko se vse ujezi, mora sam biti miren
s svojim plemenitim ciljem pred očmi. Tako
bo s svojo besedo učil, s svojim zgledom pa
vzgajal za plodovito socialno delo.

Hrvatje in Mažari.

Košut je poročal včeraj v izvrševal-
nem odboru združene opozicije o posve-
tovanju hrvaških in dalmatinskih poslancev na Reki. —
Prečital je dopis, v katerem se na-
znanja uradno, da hočejo pri-
četi oficijelna pogajanja z ma-
žarsko koalicijo in da pošlje-
je v ta namen odbor petih čla-
nov v Budimpešto. Izvrševalni odbor
je vzel z veseljem to poročilo na znanje.
Izjavili so, da radi ustrezajo želji
hrvaških in dalmatinskih pos-
lancev. Izvolili so odbor sed-
mih članov, ki se bo pogajal s
Hrvti.

Kakor čujemo, doslej petorica na Reki
izvoljenih poslancev še ni šla v Budimpešto,
ampak se je iz Zagreba vrnila na svoje de-
move. Hotela je počakati, kaj bodo storili
Mažari.

Poročali smo, da je Košut brzojavil
vsem peterim hrvaškim članom odbora re-
škega shoda. Ta petorica je takoj poslala
Košutu na njegovo brzojavko naslednji od-
govor:

„Gospodinu Franji Košutu. Vaš srdačni
pozdrav primili smo. Pošto se ne nadamo
nikakve pomoči odanle, odkuda ne može
doći, mi smo se sporazumno složili, da naša
prava čuvamo i zastupamo. Naša je najvruča
želja, da naše želje na korist i srču obih
nareda budu što prije postignute. Podpisani:
Cingrija, Harambašić, Trumbić, Milić, Zagorac.“

Dodatno smo prejeli danes dopolne še
poročilo: V odbor koalicije, ki se bo po-
gajal s hrvaško petorico so
izvoljeni: Košut, Banffy, An-
drassy, Apponyi, Alad Zichy,
Battyany in Polony. Polony
je danes odpotoval na Reko,
kjer se bo sestal z dr. Trum-
bičem.

Pred ogrskim državnozbor-
skim zasedanjem.

Včeraj zvečer so zborovali liberalci.
Protestirali so proti vladi, ki postopa tako,
da onemogočuje ustavno življenje, prepreči
parlamentarno razmotrivanje važnih vpra-
šanj, kar nasprotuje ustavnim načelom.
Poslanec Sandor je vprašal Tiszo, če je mo-
goče, da ostanejo v stranki še oni liberalni
poslanci, ki se zavzemajo za splošno vo-
ljno pravico, ker je priobčil Tisza članke
proti splošni volivni pravici. Tisza je izja-
vil, da so dotični članki njegovo osebno
mnenje. Spisal jih je, ker so ga obdolžili,
da je on „spiritus rector“ (vodilni duh) Fe-
jevaryjev in Kristoffjev.

V Fejevaryjevo ministrstvo baje vsto-
pita Lukacs in grof Khuen Hadervary.

Vojno ministerstvo je obvestilo vojaške
oblasti, da ne razdele staremu moštvu iz
l. 1902. perila. Iz tega sklepajo, da ddejo
vojaki, ki služijo že tretje leto, v kratkem
na dopust in dobi vlada dovoljenje za no-
vačenje in vpoklicanje vojaških novincev.

Nedavno so obiskali Košut, Daranyi in
Apponyi predsednika Ogrske kreditne banke,
Kornfelda. Bančni predsednik je prosil, naj
prevzame koalicija za tri mesece vlado. Med
tem časom bi rešila zgolj gospodarske pred-
loge. Voditelji so odklonili predlog.

Budimpeštanski vseučiliščniki
nameravajo danes prirediti

pred zbornico demonstracijo. Nosili bodo črne obleke in mirno počastili
člane združene opozicije. Na čelu izpreveda
bodo nosili črno krsto z napisom: „Ustava
je umrla“. Dijaki ne pozdravijo voditeljev
koalicije z „Eljen“-klici, samo odkrivali se
jim bodo. Policija ne namerava dovoliti iz-
preveda.

V Kašovu so pričeli stavkati gimnazij-
ski abiturienti, ker ni ravnatelj dal dne
6. oktobra dijakom prosto in jim prepove-
dal udeležbo pri kaki spominski slavnosti.

Veliki poulični boji v
Moskvi.

V Moskvi so izbruhnili taki nemiri, ki
nič ne zaostajajo za revolucionarnimi iz-
bruhi v drugih ruskih mestih. Krvavim re-
volucionarnim pojavom v Peterburgu, Var-
šavi, Lodzu in v Odesi se je pridružila tudi
Moskva, kar dokazuje, kako so ruski re-
volucionarci na delu, da pridobe za svoja
načela ljudstvo. Položaj osvetljujejo sledeča
brzojavna poročila:

Moskva, 9. oktobra. V soboto po-
noči je bil shod na Tverskem bulvardu.
Vojaki so slepo streljali na množico, ki je
odgovarjala s strelji iz revolverjev. Celi dan
so hodile množice po mestu, a le pri neki
pekarni so nastali nemiri. Peki so metali
na kazake opeko, kazaki so pa streljali.
Kazaki so prijeli 200 oseb.

Peterburg, 9. oktobra. „Rusj“ po-
roča iz Moskve: V boju med peki in ka-
zaki je bilo ubitih osem pekov, dva sta pa
ranjena. Ubiti so bili tudi neki policisti, neki
revierski nadzornik in en kazak. Ranjenih
je bilo mnogo policistov in oseb, ki se niso
udeležile nemirov. Glavne ceste in trge je
zasedla policija, dva grenadirski polka, šva-
dron dragoncev in osem kazaških stotnij.

Moskva, 9. oktobra. Stavkati so
pričeli poleg črkostavcev tudi peki in klju-
čavničarji cestne železnice. Razburjene mno-
žice se vale po cestah. Na Tverskaj
cesti so zgradili barikade. Več bojev je bilo
med delavci in kazaki ter orožniki. Ko so
pričeli kazaki rabiti biče proti množici, so
pričeli delavci metati na-
nje kamne. Iz neke hiše so streljali na ka-
zake in jim ubili enega moža. Med delavci
je tudi mnogo dijakov. Enemu dijaku
je neki vojak skoraj popol-
noma odsekal glavo. Gubernator
je ukazal nabiti lepake, ki prepovedujejo
ljudske shode.

Moskva, 9. oktobra. Revolucije so
se udeležile tudi ženske, ki so rabile za
orožje palice in dežnike. Kazaki so mahali
s sabljami neusmiljeno po ženskah. Kazaki
so zasledovali izgreznike v neko hišo, kjer
so se pričeli begunci braniti. Na vojake so
pričeli metati pohištvo in jih razkačili do
skrajnosti. Končno so vdrlí vojaki v hišo.
Iz hiše so se čule kletvice in ječanje. Kaj
se je zgodilo v njej, nihče ne ve, ker vo-
jaki niso nikogar pustili v njo. Najbrže so
vse poklali. Morda prično stavkati tudi voz-
niki, ki jih je 10000

Berolin, 9. oktobra. Na trgu
za perutnine so metali stav-
kujoči delavci na kazake
bombe. Ubili so takoj enajst
kazakov. Sodijo, da je bilo
včeraj ubitih 50, ranjenih pa
600 oseb. Zaprlí so več sto
oseb. V prvih vrstah so se bo-
rile ženske. Tudi meščani so
se udeležili boja v delavskih
vrstah. Zvečer je zasačila po-
licija osrednji odbor stav-
kujočih delavcev, ki je imel tajno
sejo. Zaprlí so voditelje, ki so se branili.
Med njimi je tudi več vplivnih oseb iz inte-
ligence.

Berolin, 9. oktobra. Iz Peterburga
d hajajo poročila, ki trde, da se je vr-
šila na Tverskajem bulvar-
du prava bitka med vojniki in
stavkujočimi delavci. Proti
enemu pehotnemu bataljonu
se je bojevalo 10000 delav-
cev. Vojaštvo je izpočetka streljalo v zrak,

a potem med ljudstvo. Ubitih je bilo
mного oseb, med njimi žen-
ske in otroci; ogromno je
tudi številno težko ranjenih
delavcev. Ambulančni vozovi so vozili
še žive žrtve v bolnišnice.

Počaščenje nekdanje port-
arturske posadke.

„Ruski Invalid“ priobčuje carjev ukaz,
naj se iz vjetništva vrnivši nekdanji port-
arturski brambovci zopet formirajo v one
oddelke, v katerih so služili pred kapitulaci-
cijo Port Arturja. To zopetno formiranje vo-
dijo nekdanji, tudi v vjetništvu z moštvom
se nahajajoči častniki. Vzhodno-sibirski strel-
ski polki št. 5, 13, 14, 15 in 16 dobe one
zastave, ki so bile rešene iz oblegane trdn-
jave; vzhodno-sibirski strelski polki št. 26,
27 in 28 pa dobe one zastave, ki jim jih
vsled predčasne japonske oblege niso mogli
več doposlati v trdnjavo. Izdajanje zastav se
ima vršiti slovesno in z največjo častjo Port
Arturcev v navzočnosti bližnjih vojaških od-
delkov. Vsem članom nekdanje portarturske
posadke naj se pri tem slovesno izreče car-
jeva zahvala za slavno izpolnjevanje vojaške
dolžnosti in službe.

Ker pa gredo vsi „Port Arturci“ na
dopust, oziroma so prestavljeni v rezervu,
odreja ukaz nadalje, naj se iz drugih oddel-
kov vzame potrebno število moštva, da se
izpolnijo ti polki. To moštvo naj se uvrsti
v polke, še predno gredo Port Arturci na
dopust, da se novim četam nudi prilika pri-
svojiti si duha in tradicije nekdanjih bram-
bovcev Port Arturja. Sele potem gredo ti na
dopust ter se vrnejo v domovino v svesti
si, „da so častno izpolnili dolžnost.“

Rusija.

Volitve v gosudarstvenno
dumo se vrše v evropski Rusiji 9. de-
cembra po ruskem koledarju. Dumo
otvorijo s carjevim prestolnim
govorom 19. februarja 1906,
ki ga bo prečital predsednik ministrskega
sveta.

Obsedno stanje na Fin-
skem. V najkrajšem času proglase obsedno
stanje v Helsinkforsu. Če ne poneha revo-
lucijsko gibanje, proglase obsedno stanje po
vsem Finskem. Na Finsko dohajajo vedno
nove vojaške čete, pred vsem kazaki. Vlada
je sklenila da zaduši s silo vsak revoluci-
onarni pojav. Kazaki postopajo nasilno.
Med kazaki in Finci so bili že
krvavi boji.

Na peterburško vseučil-
išče je došlo 500 dijakov, ki agitirajo
proti temu, da bi zopet pričeli s preda-
vanji. S predavanji so pričeli le deloma.

„Mi bomo izpremenili cer-
kve v plesne dvorane“.

Taki stavki so se čitali nedavno po
francoskih časopisih in tudi storiti so fra-
masoni poizkusili tako. Tako je hotel pri-
rediti neki minister banket v prej uršulinski
kapeli. A vsi ljudje, tudi skrajni brezverci
so bili proti tej profanaciji. Niti eden vrtnar
ni hotel primerno okrasiti kapele za ta na-
men in noben krčmar ni hotel skrbeti za
jed in pijačo.

Kondratenkov pogreb v
Peterburgu.

Peterburg, 9. oktobra. Zemeljske
ostanke rajnega portarturskega junaka ge-
nerala Kondratenka so jako slovesno spre-
mili k zadnjemu počitku. Pri dohodu na
peterburškem kolodvoru so bili navzoči ve-
liki knezi Vladimir, Peter Nikolajevič, Ni-
kolaj Nikolajevič, Sergij Mihaelovič in drugi
člani carjeve rodbine. Navzoča je bila tudi
rajinikova vdova, general Trepov in mnogo
častnikov, ki so se bojevali v Port Arturju
s Kondratenkom. Ko so položili vence na
rajnovo krsto, so naložili krsto po kratki
cerkveni slavnosti na topovo lafeto. Izprevod
je šel v samostan Aleksandra Nevskega. V
cerkvi je imel slovesno cerkveno opravilo
metropolit Antonij. Ko so pokopali junaka,

je slavil metropolit v kratkem govoru njegove zasluge.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji.

Kakor poročajo z Dunaja, je v soboto minister za notranje stvari grof Bylandt Rheidt vsprejel dalmatinske državne poslance dr. Ivčevića, dr. Zafrona, prof. Perića, Biankinija, dr. Klaića in dr. Ferrija, ki so ministra prosili, naj reši jezikovno vprašanje v Dalmaciji, na način, da bo isti odgovarjal potrebam prebivalstva. Minister je izjavil, da bo ta stvar kmalo rešena. Kakoli je še izjav načelnikov interesiranih uradov. Tozadnja dela utegnejo biti rešena do konca meseca novembra, za kar hoče skrbeti. Do tedaj poda vlada svoje predloge.

Revolucionarno gibanje v francoski armadi.

Policija je prišla v nedeljo v Parizu 30 oseb, ker so demonstrirali proti armadi. Med aretovanci je več inozemcev. Ko so jih zaslislali, so jih polovico izpustili. V Chalonsu so zaprli štiri vojaške novince, ker so psovali poročnika v službi. Pri voditelju revolucionarnega gibanja profesorju Hervéju so našli mnogo letakov proti demovini in vojaštvu.

Prekosijska in prekavkaška železnica.

Rusija je sklenila napraviti preko Sibirijske še eno železnico. Podaljšati mislijo transbajkalsko železnico od Stretenska proti primorju. Proga naj bi šla paralelno z Amurjem in ne bi smela nikjer zapustiti ruskih tal. Končala bi z Vladivostokom.

Nadalje misli ruska vlada zgraditi tunel skozi kavkaško gorovje.

Član angleškega parlamenta v ječi.

Član angleškega parlamenta, nacionalist John O'Donell je bil obsojen na tri mesece ječe. — V govoru je namreč ščuval ljudi, naj rabijo silo. Ta kazen se mu pa pusti, če se zaveže preprečiti vse uplive svojega ščuvanja. To pravi, da je nemogoče in zato gre v ječo.

Poljska posestva na Poznanjskem.

Iz Poznanja poročajo 5. oktobra: Tajni vladni nadsvetnik grof Kospoth, oskrbnik ligniške viteške akademije je prodal 10.000 juter obsegajoče veleposestvo Osen in Hasik v Šleziji nekemu Poljaku. To je zopet nova pridobitev poljske naselniške propagande proti Nemcem.

Nemiri v Vzhodni Indiji.

Iz Kalkute poročajo „Standard“ 5. oktobra: Ker je indijski kralj zapovedal, naj se razdeli upravo provincije Bengalen, so se pojavili med domačini veliki nemiri. V Kalkuti so se vršili izgredi. Mnogi žica je pretepla nekega evropskega nadzornika. Policija je zaprla 17 oseb.

Listi o dr. Tavčarjevem govoru.

„Narodni List“ v Zadru piše o dr. Tavčarjevem govoru v državnem zboru: „Govor Tavčarja učinio je najgori utisak na sve Slavene. Da jedan Slaven ustaje proti obćem pravu glasovanja i brani današnji izborni sustav, koji je već nu Slavena podvr-gao hegemoniji njemačke i magjarske majnine — to je bezumlje najgore vrsti, koje se ne daje opravdati ni najdivljom antiklerikalnom mržnjom jednog dra Tavčara!“

„Rdeči Prapor“ piše: „Ne moremo si misliti drugoga, kakor, da je imel dr. Tavčar izvenredno nesrečen dan, ko je nastopil v državnem zboru in da ni znal presoditi položaja svoje lastne stranke. Slovenska liberalna frakcija v parlamentu je majhna in precej osamljena. To neugodno situacijo bi si same tedaj lahko popravila, ako bi si znala pridobiti ugleda pri drugih strankah. Kako pa naj doseže to, ako sama urbi et orbi razglašča, da nima nobenega temelja v narodu, ker ne bi dobila niti enega mandata, ako bi se vpeljala splošno volilno pravico? Kdo naj računa s stranko, ki sama priznava, da jo mora prvi ostrejši veter odpihniti s političnega površja? Dr. Tavčar ni menda niti čutil, kako žalostno izpričevalo je dal s tem svoji stranki, o kateri mora ves svet misliti, da bodisi ni nikoli demokratično iskala dotičaja z ljudstvom, ali pa da ga je popolnoma izgubila.“

Dnevne novice.

Suklje je govoril — naj govore liberalci! „Slovenski Narod“ z dne 9. oktobra v sirovem uvodniku, ki mu je nadel lepi naslov „Velika hinavščina“, napada poslanca Sukljeta zaradi njegovega nujnega predloga o izseljevanju, češ, da Suklje „novega ni povedal nič, da, niti tega

ni novega povedal, kar bi se bilo dalo lahko navesti“. Primerno cenjenemu člankarju „Sl. Nareda“ moramo pa vendar povedati, da zbornica ne sodi tako neugodno o Sukljevi razpravi. G. dvorni svetnik je moral povedati marsikaj novega in zanimivega, sicer bi ostala nerešena uganka, zakaj so isti poslanci, ki kar trumoma beže iz zbornice, kadar se dvigne k besedi Njegova milost z Visokega dr. Ivan Tavčar ali njegov disciplinirani tovariš Plantan ali celo dični načelnik naprednega kluba, sam dr. Ferjančič, z največjo paznostjo sledili Sukljejevemu govoru ter govornika obkladal s tolikim priznanjem, da beleži stenografski zapisnik ob koncu: „Živahno odobravanje in ploskanje. Govorniku od mnogih strani čestitajo“. — Istina je sicer, da bi bil g. poslanec navedel šlahko mnogo podatkov k žalostnemu vprašanju o izseljevanju v Ameriko. Saj gradiva je imel toliko, da bi mogel z njim izpolniti govor, ki bi trajal najmanj 6 ur, a govoril je le poldrugo uro že zaradi tega, ker ni tako netakten, da bi v tako odmerjeni dobi zasedanja in neposredno pred veliko debato o volilni reformi hotel grešiti na potrepeljivost parlamenta. — Zdi se, da imajo torej tudi parlamentarni zastopniki narodno-napredne inteligence sila mnogo povedati o izseljevanjski gospodarski kugi. — Naj nam torej odgovore na vprašanje, zakaj oni, poklicani varuhi napredka in blagostanja našega naroda, niso sprožili tega nujnega predloga? Zakaj so pod merak postavili svojo lešerbo, mesto da bi svetila ter pot kazala slabo poučeni dunajski vladi?

Velika komedija. Pač so se morali belokranjski bravci „Slov. Naroda“ na ves glas zasmiejati, ko so čitali v sinočnji številki „Slov. Naroda“ o belokranjske železnice „novem stadiju“, ker je baje „državni poslanec Plantan dogovorno z interesi v tem oziru mnogo storil in celo zadevo spravil v pravi tir.“ — In zakaj so se smejali? Vsak razsodni človek na Belokranjskem — in razsodnosti se Belokranjecem ne more odrekati — si je popoloma na jasnem o tem, da po novem Plantanovem tiru vsaj belokranjska železnica še dolgo ne bo tekla. O tem javnem mnenju priča nam sledeča markantna dogodbica: Bilo je zadnje dni avgusta, ko se je pripeljal dvorni svetnik Suklje zaradi informacij tudi na Belokranjsko. V metliški proštiji so se zbrali ugledni možje iz metliškega sednega okraja, med njimi župani petih velikih občin, duhovniki i. t. d. Prisoten je bil tudi metliški župan g. Jutraš, ki je vestno sledil pojasnilom našega poslanca, in merito skozi in skozi odobral njegove nazore ter končno le naprosil gosp. dvornega svetnika, naj bi skupno s poslancem belokranjskih mest se potezal za toliko potrebne belokranjske železnice. Suklje, kateri je iz Plantanovega pisma, ki ga je metliški župan isti dan bil dobil ter dvornemu svetniku dal čitati, le iznova razvidel, da gre tu le za neki volilni „tric“, odrezal se je na poziv g. metliškega župana z odločno besedo: „Ne!“ ter pristavil: „Drage volje sodelujem s slehernim možem, kateremu je v istini za belokranjsko železnico. Ker pa žalibog ne morem resnim smatratin niti gosp. Plantana, niti njegovega projekta, odklanjam enkrat za vselej vsako sodelovanje poslanca Plantana. Njegova podpora bi mogla le škodovati, nikakor pa ne koristiti.“ In g'asna pohvala, ki je sledila tem besedam, je svedočila, da belokranjski zaupniki ne sedijo drugače.

Imenitna politika. — **Tavčarjevi najnovejši upi v Košuta.** Baron Swegel misli za naše „Narodovce“ in kar on reče, tako politiko igrajo liberalni vodilni krogi v avstr. parlamentu. Svojega nič! Istotako imenitna je njegova politika glede slovenskega juga. Kar klepečejo hrvaški „naprednjaki“, katere ima „Narod“ za nekoliko bolj pametne, nego je on, isto zaklepeta „Narod“ in je hvaležen, če potem tisto slamo „Pokret“ še enkrat s hvalo „Narodu“ nabaše v svoje predele. Svojega nič! To smo videli tudi ob priliki konference hrvaških poslancev na Reki. „Narod“ je čakal „Pokreta“, da pove „svoje mnenje“. „Narod“ je brezpogojno ondi določeno taktike odobril,

dasi se ji sedaj upira večina hrvaškega naroda. Odločno so se sklepom na Reki postavili nasproti starčevičanska stranka seljačka stranka in politiki okolu „Hrvatstva“ iz lahke umljivih razlogov: Ako so proti dosednji dunajski politiki, ni treba, da bi se usuznjili Pešti. Velik del hrvaškega časopisja povdarja, da je to povse isto, kakor l. 1873, ko so „Obzoraši“ prevarili narod ter pravi, da tirajo „Obzoraši“ pred seboj Zagoraca in Harambašiča, ker se boje, da se vsa reška akcija razbije, če bi kompromitirani „Obzoraši“ stali v ospredju. Najbolj sumljivo je pri vsej stvari, da reški Supilo tako hiti telegrafirat Košutu. Ali je s tem sluga javljajl svojemu gospodarju, da je izvršil dano mu nalogo? Od tega pa Hrvatska nima nič; tudi iz glasov mažarskih listov, ki deloma reške resolucije omalovažujejo ali se ji pa rogajo sledi, da hočeje Mažari Hrvate izrabiti in da jim ne bodo dali zadostnih garancij. „Magyaroszag“ piše, da imajo Mažari važnejšega posla, nego izpolnjevati želje hrvaškim in dalmatinskim zastopnikom. Jasno je, da bo ta struja proti Hrvatom zmagala slej ali prej, gotovo pa takrat, ko bi Hrvatje v istini prišli na pomoč Mažarom in jih Mažari ne bi več potrebovali. Res čudimo se, da se na ljubo zagrebškemu „Pokretu“ „Narod“ navdušuje za Mažare, ki so tako teroristično nastopali napram nemadžarskim narodom, da se razmere v Avstriji niti primerjati ne dajo z razmerami pod krono sv. Stefana. Mažarska čud se ne bo izpremenila nikdar! Prepričani smo, da so oni, ki so reško resolucijo podpisali, storili skrajno nepremišljen korak. Popolnoma se strinjamo v tem oziru s „Hrvatskim Pravom“, ki karakterizira položaj res prav značilno z besedami: „Ta realistička mladost tako je pokvarena, da od Beča i Pešte ne vidi Hrvatske! Tim špekulantom mora biti sve ili Pešta ili za Beč, a za Hrvatsko nitko.“ Značilno nazivanje „ogrski narod“ smo že osvetlili; reška resolucija je bila suženjska in na ljubo mažarskim koalirancem so izpustili iz nje tudi zahtevo po splošni in enaki volilni pravici. Tu se ločimo! Gotovo bodo proti taki resoluciji ostali tudi hrvaški socialisti, dr. Tavčar jo pa menda ravno radi tega hvali. Slovenskega stališča ne more noben slovenski politik zagovarjati reške resolucije, ker nas ločuje od Hrvatov in bi nje izvršitev pomenjala narodno smrt slovenskega naroda. Ironija je bila, da se tako resolucijo sklenili ravno na Reki, za katero bi se morali Hrvati do zadnjih sil boriti, da je dobe kot svojo pravično last zopet v roke! Mi na noben način ne pustimo, da bi se jugoslovanski narodi v našem cesarstvu še bolj ločili, in upamo, da bode večina hrvaškega naroda slovenske hrvaško bodčnost drugače gledala, kakor jo je žali bog gledala po Supilu emamljena hrvaška gospoda na Reki. Kaj je ravno dr. Tavčarja privedlo, da tako brezmiselno slepo za „Pokretom“ odobrava reško resolucijo, nam je neumevno. Ali meni, da bi pod krono sv. Stefana prej postal baron?

„Hrvatsko Pravo“ o „Slov. Narodu“. „Hrvatsko Pravo“ ki je časih izredno simpatiziralo s „Slov. Naredom“ in katerega pristaši so nas pred leti pri dohodu v Zagreb pozdravili z „Živio dr. Tavčar“ piše:

„Pišući u prošlom broju prema „Slovenu“ i „Einosti“ o utisku, što ga je načinila riečka resolucija na Slovence u Trstu in u bećkom saboru htjeli smo dodati, da se kladimo bilo za što god, kako će radi toga „Slov. Narod“ udariti po „Slovenu“ i pisati baš obratno. I nismo dugo čekali. U petak „Slovenec“ onako, a u subotu već „Slov. Narod“ obratno. „Slov. Narod“ i njegova stranka, koji stoje u ortacstvu sa Svegelovimi švabami, u udjuju se slavenske zastupnike u Beču, jer jih je riečka resolucija osupnula poput bombe, potvoriti s kamarilsta. A kako to, da je i Slavene u Trstu ta resolucija uprepastila, osupnula? Zriti ti Slaveni stoje pod utjecajem bečke ruke? „Slovenski Narod“ bi dobro učinio radi ono malo ugleda, što ga je još njemu i njegovoj stranci preostalo

medju ostalimi Slaveni, da bar u vanjskih stranah ne tjera prkosnu i djetinastu politiku. To je već poslovično, ako danas „Slovenec“ kaže, da je mjesto „bielo“ kako će „Slov. Narod“ sutra tvrditi, da je „crno“. Zato i kranjski liberalci stoje tako dobro, te se njihove kule razpadaju, kako dokazuje proces slavenskog sokolstva i strah liberalacah pred poštenom reformom.“

Prav je, da se tudi v tem oziru zjasnijo pojmi!

Tavčar in Sokol. Dr. Tavčar se po porazu na obćnem zboru zveze slovenskega sokolstva vsak dan obregne ob koga drugoga. S tem jasno kaže, da se je na obćnem zboru sokolske zveze izvršil, če je tudi to tajil, njegov poraz, ker je propadla lista njegovih kandidatoev. Nič se ne čudimo, če ga boli, da je on, na duhu tako mogočen in že star vrabec, iz pripravljenega si gnezda padel! Da čuti silne bolečine, nam priča to, da je odstopil sedaj tudi od mesta staroste ljubljanskega Sokola, ž njim pa so izstopili radi ali prisiljeni iz odbora ljubljanskega Sokola gg. dr. Murnik, dr. Fr. Windischer, Jankovitez Bleiweis-Trsteniški, Bojan Drenik, Hinko Lindtner in Matko Prelčevšek. Tavčar je že pred leti obljubil, da bo po sokolski slavnosti odstopil od mesta staroste ljubljanskega Sokola, a bilo je treba šele dogodkov na obćnem zboru sokolske zveze, da se je spomnil svoje obljube. Seveda ves odstop ni drugize, nego neroden maneuver. On hoče biti oborožen z zaupnico ljubljanskih Sokolov in tako pritistiti dr. Ravnikarja, da odloži mesto podstaroste. Seve to ne bo izpremenilo dejstva, da ga vse ostalo slovensko sokolstvo, celo Sokoli iz Kranja, kateri so tudi odklonili njegovo listo, ne mara, ljubljansko sokolstvo pa bi z zopetno izvolitvijo dr. Tavčarja le pokazalo premalo samostojnosti in prevelik strah pred politikom Dežmanovih grabelj v slovenskem sokolstvu. „Gorenjec“ je te dni dr. Tavčarju klical „Ne predaleč!“ in da se sokolska volja, izrečena na obćnem zboru, mora respektirati. Iz vsega se pa vidi, da Tavčar pozna le — svoje voljo in hoče, da bi le njegovo voljo morali saženjsko respektirati vsi Sokoli.

Naš Ivan in dr. Kramar. Nad vse smešen je prizor, kako izkuša „Slov. Narod“ prati svojega junaka žalostne postave ter olepšati smešni njegov nastop v debati o volilni pravici. Pri teh krčevitih prizkusih se je povspele napredno trobilo celo do te gorostasnosti, da v sinočnji številki pod notico „Značilno“ celo trdi, da se „nasprotnik splošne in enake volilne pravice dr. Tavčar in zagovornik splošne in enake volilne pravice dr. Kramar torej docela vjemata“. Tako „Narod“. A kako intimno je to soglasje, se razvidi najbolj iz perečega sarkazma, s katerim je v svojem velikem govoru dr. Kramar neusmiljeno premikastil abderitske nazore dr. Tavčarjeve. Preskrbeti hočemo svojim bravcem to zabavo, da iz stenografskega poročila doslovnoponatisnemo u n i č e v a l n o K r a m a r o v o s o d b o.

Istrski deželni zbor. Ni še gotovo bo li sklican istrski dež. zbor ali ne. Minoli četrtak je tržaški namestnik princ Hohenlohe izjavil, da ne bo sklican deželni zbor, ako ne pride do kompromisa med slovenskimi in italjanskimi poslanci. Kakor je znano, so Italijani štrajkali v zadnjem dež. zboru radi tega, ker je vladni zastopnik odgovarjal na interpelacije v hrvaškem jeziku. Minolega četrtka so se v Trstu, kakor smo poročali, sestali pri g. namestniku trije hrvaški in trije italjanski poslanci da razpravljajo o kompromisu. Posvetovanje je trajalo od 11. do pol 2. ure popoldne. Od hrvaške strani so se posvetovanja udeležili posl. Spinčić, Laginja in Mandić, od italjanske posl. Bartoli (predsednik kluba), Bennati in Bubba. Na posvetovanju, na katerem se je razpravljalo o jeziku na sejah v dež. zboru, ni prišlo do sporazuma. Hrvatski poslanci nočejo nikakor popustiti, tako tudi ne Italijani. Hrvatski poslanci so tudi zahtevali, da se na začetku deželnozbornskih razprav stavi na dnevni red dve točki, to je električno železnice Matulje Lovran in osušenje močvirja reke

Mirne, kjer radi poplav trpi 50.000 našega naroda.

Naslednik kneza in nadškofa Jordana? Dunajska „Information“ piše: „S smrtno kneza in nadškofa Jordana so cerkev, cesar in država izgubili zvestega služabnika. V kratki dobi svojega škofovskega delovanja je pokojnik na razne strani deloval blagodejno in v narodnih vprašanjih je bil zmeren. Cim podobnejši mu bo njegov naslednik, tem bolje za nadškofijo. Morda je danes še prerano govoriti o nasledniku pokojnika. Mi hočemo vendar mejtem konstatovati, da se od raznih strani govori, da postane Jordanov naslednik trž. škof dr. Nagl.“

— Zgodnja zima. Iz planinskih krajev vedno bolj dehaajo vesti o prvem snegu, a v mnogih gorskih prelazih je že zavlada zima. V Išlo je gost sneg dne 4. t. m. pokril vse vrhove. Vznóže Arlberga se je 3 t. m. zjutraj izpremenilo v pravo zimsko pokrajino. Kamor je segalo oko, vse je bilo odeto z globokim snegom. Vrhovi okrog Solnograda so pokriti s snegom. V Weipertu na Češkem je začel padati sneg 2. t. m. Ker je bilo na poljih še mnogo pridelkov in krme, ki je vsled deževja ni bilo mogoče posušiti in spraviti, prebivalstvo s strahom zre v oko bližajoči se ostri zimi. V Alzaciji in jugozahodni Nemčiji sneži že od 7 t. m., a temperatura je padla 3 stop. pod ničlo. — Dne 4. t. m. je zapadel sneg na vrhovih Velebita in mrz je začel pritiskati v celi okolici.

— Novi poveljnik eskadre. Na mesto pokojnega kontreadmirala Pietruskega je imenovan poveljnikom eskadre baron Leopold Jedina.

— 50.000 kron za istrske Hrvate. Na sestanku hrvaških poslancev na Reki se je sklenilo, da se ob priliki gibanja na Hrvaškem nabrani vsota 50.000 K daruje za konvikt hrvaških dijakov v Pazinu. Ta konvikt že ima mal fond 20.000 K, ki se mu bo s to vsoto lepo zvišal.

— Za splošno in enako volilno pravico so vložili v graškem občinskem svetu predlog socialdemokratski obč. svetniki. Galerija je burno demonstrirala. — Župan je zapovedal galerijo izprazniti.

— Nesreča na Dolenjski železnici. Ko je v nedeljo 8. t. m. opoldanji vlak že odhajal od Mirne peči, je skočil neki kmet, baje iz tamošnje okolice z vlaka. Hoteč skočiti naprej, ga je gibanje vlaka sunil nazaj, in moč je tako nesrečno padel na progo, da so ga v popolni nezvesti morali prenesti na kolodvorsko postajo. Vlak se je seveda ustavil in napravil nekaj zamude. Ker se slični slučaji na tej progi in zadnji čas tudi v Novem mestu ponavljajo, bi bilo pač umestno, da se ljudem potom postavnih določil za take prestopke dá primeren poduk.

— Toča jeseni. Iz Št. Lamberta se nam piše: Čudi sem se poročilu iz Adlešič, da je ondi v pozni jeseni pobila toča. Pa glej, še isto noč po branju Adlešičkega poročila t. j. od 5. do 6. oktobra je tudi nas zbudilo ob 4 uri zjutraj rožljanje ledenega dežja, ki pa ni trajalo tako dolgo, kakor tam in vsled tega tudi ni naredilo toliko škode. Koristila pa tudi ni. Pri nekaterih hišah bi jo bilo še zjutraj lahko pod kapom nagrabili. Več škode bo pa skoraj naredil dež, ki se že dolgo kar naprej joka.

— Nenavadni mrz je nastopil od predčera po vsej Dolenjski. Predsinočni mrz je uničil vso še nedozorelo ajdo. K sreči le te ni veliko več zunaj. Včeraj je bil tolik mrz, da je bilo še ob 8. uri zjutraj samo 4° C toplote.

— Marija Seidl. V včerajšnji zahvali je bil pomotoma izpuščen stavek: „dolenjskemu pevskemu društvu za zapete žalostinke“. Zahvalo raditega v celoti vnovič priobčimo.

— 30.000 kron znaša glavni dobitek srečk v dovskega in sirotinskega zaklada društva upravninskega osobja dunajskih časnikov „Eintracht“. Opozarjamo cenjene bravce, da se vrši zbiranje ne preklicno 19. oktobra 1905. Srečke po 1 K se dobe v vseh menjalnicah, loterijah in tobakarnah.

Ljubljanske novice.

Kaj bo z mlekom in — mesom?

Iz ljubljanske okolice se nam piše: Povsod drugod se vodi boj za ali proti podraževanju z narodnogospodarskega stališča, pri nas pa v vsako stvar „Narodovci“ vmešajo politiko. To je naravnost smešno. Koliko je pa v odboru nove zadržne mlekarne „klerikalcev“? „Narod“ in za njim stoječi ljudje se sami smejejo s svojim vpitjem proti „klerikalcem“. „Narodu“ je vse politično zato je tudi iz politič-

nih vzrokov branil mesarje, ki so še drugače zvišali ceno mesu, nego kmetje ceno mleku in iz političnih vzrokov se z magistrata noče nič storiti za znižanje mesnih cen. — Tu se kaže vsa hinavščina liberalne stranke. Pogledajte na Dunaj! Mesarji so bili vsi veljavi dr. Luegerja pa je le nastopil za znižanje mesnih cen. Pri nas pa „Narod“ in njegova klika vse promovira le s stališča politike. Zakaj „Narod“ ne kriči ču trgovci A ali B. zviša ceno svojemu blagu. Ali kmetje nimamo istih pravic? To vse je zgolj narodnogospodarska zadeva, ki se ima izvajati med producenti in konsumentami. Tak je resničen položaj. Ljubljandane se preveč puste „Narodu“, „potegniti“. Če smo kmetje zvišali ceno mleku, smo obenem pripravljene vstanoviti zadržno mesnico, pri kateri bi odpadli dobički prekupovalcev živine in bi tako lahko dali meso približno za toliko ceneje, kakor se je meso zadnji čas podražilo. Cena živine je padla in kmetje nimamo nič od tega, če Ljubljandane jedo predrago meso. Če bi torej liter mleka po zadržni mlekarji, ki garantira za dobro mleko, veljal 20 vin, cena mesa pa bi se z našim posredovanjem znižala, bi imelo ljubljansko prebivalstvo le velik dobiček.

Nekateri mlekarice so danes odpovedale strankam mleko in izjavile, da bodo mleko nosile v zadržno mlekarjo, ako ga stranke na plačajo po 20 vinarjev liter.

Mestna prodajalnica mleka je včeraj zvečer in danes zjutraj dobila po 140 kg mleka z Gorenjskega.

Iz krogov kmetovalcev ljubljanske okolice se nam piše, da takoj, ko uredi svoje mlekarne ustanove zadržno mesnico.

Iz Zanimivo predavanje bo danes ob pol 8. uri zvečer v prostori „Slovenske krščanske-socialne zveze“ v Frančiškanskih ulicah. Predaval bo gospod dr. Janez Ev. Krek o amonizmu. Vstop vsakemu prost.

Iz Kazina propadla. Včeraj smo že po sklepu lista izvedeli, da je kazinski klub društvo v pravdi z mestno občino, v zadevi verande in stolev pod kostanji, v celem obsegu propadla. Plačati mora 1794 kron sedmih stroškov in na zapoved mestnega magistrata odstraniti verando izpred kazine in stole v njej; ravno tako ne sme kazinski kavarnar na preprogi mestne občine več postavljati stolev in miz na tlak pod kostanji. — Proti tej razsodbi se društvo „Kasino“ lahko pritoži v 14 dneh. Gotovo je, da bodo sedaj kazinski nemškutarji lazili okrog in moleovali, da bi jim mestni magistrat vendarle dovolil, na dotičnem prostoru se še nadalje šopiriti. Slovenske prebivalstvo slovenske Ljubljane pa menda lahko pričakuje, da mestni magistrat ne bo dovolil, da bi kazinotje ondi še nadalje izzivali Slovence in bi mesto zopet kedaj prišlo v tako neprimliko, kakor sedaj. Zatorej: Kazinotje v kazino! Mestne občino je v tej pravdi zastopal g. dr. Triller.

Iz Odlikovan je g. dr. E. Slajmer s srbskim kralj. redom sv. Save.

Iz Groženje sodnemu slugi. Na ukaz tukajšnega okrajnega sodišča je prišel sodni sluga v stanovanje delavca Franceta Mlakarja v Ljubljani na Trnovski pristan, da bi zaradi zaostalega plačila najemnine izvršil zastavni popis njegovih premičnin. Temu postopanju se je pa Mlakar sile vprl tako, da je moral prositi policijske asistencije. Sedaj je šele v Mlakarju kri v glavi zavrela, psoval je na razne načine slugo in stražnika in prvemu zagrozil, da ga bode ubil. Na zahtevanje sodnega sluga, naj odpre eno omaro, je obdolženec rekel svoji ženi, da naj jo zaklene in ključ spravi, da ne bo kaj pokradenega. Sodni dvor ga je, čeravno vse taji, obsodil na tri mesece težke ječe.

Iz Slovensko gledališče. V soboto so igrali „Samski dvor“ v srednje obiskanem gledališču. Kakor se vidi, se s posebno slastjo izbirajo igre, v katerih je kolikor mogoče tedenčnost. Sedaj pripravlja drama provokatorično tendenčno igro „Brate sv. Bernarda“. Ali naj res slovensko gledališče služi samo takim namenom? In potem se bodete čudili, če se ob takih eksperimentacijah intendant ne bo kdo mogel ogrevati za deželno podporo. Tak repertoar le sami vzdržujte! Zakaj pa ne daste Cankarjeve drame, ki slika puhlo vaše prvaštvo?

Iz Semenij. Dne 9 t. m. je bilo na mesečni sejm priganih 594 konj in volov, 423 krav in telet, skupaj 1017 glav. Kupčija je bila pri govedi kakor pri konjih srednja.

Iz Koliko je ura? Predčerašnjim je bila ukradena vdovi Antoniji Papstovi, stanujoči na Glincah št. 8, iz nezaklenjene miznice srebrna ura z verižico. Včeraj popoldne sta pa prišli v Ljubljano na semenj Papstova in njena sestra Jožefa, kjer sta opazili pri nekem moškem zelo znan obselek pri verižici. Papstova je takoj stopila k njemu in ga vprašala, koliko da je na uri. Moški, nič slabega sluteč, je Papstovi ustregel in pokazal uro, katero je ta koj spoznala. Aretirani mož Jožef Erjavc, delavec iz St. Vida, je izpovedal da mu je uro podarila njegova ljuba Frančiška Zorčeva z Viča, ki je bila pred dnevi v hiši, kjer Papstova stanuje. Dekle so aretirali.

Iz Prisiljenec pobegnil. Včeraj je pobegnil prisiljenec Jurij Kos, rodom iz Krškega.

Iz Koncert brez občinstva. Včeraj zvečer bi bila morala igrati klavir v kazinskem steklenem salonu 14letna Italijanka Nina Boccolini. Čakalo je na umetniški vžitek četrto ljudji in sedem natakarev. Do igranja ni prišlo.

Iz Zaročil se je tukajšnji trgovec g. Josip Perdan z gđo. Marijo Urbancem. Bilo najsrečnejše!

Iz Slano so imeli v nedeljo in včeraj zjutraj v Ljubljani. To je izredno zgodaj! Temperatura je padla na ničlo.

Stajerske novice.

š Okrajni zastop celjski. Poslanci Robič, vitez Berks, dr. Ploj in tovariši so na ministra za notranje posle vložili naslednje interpelacije. Mesca maja 1904 so bile razpisane nove volitve za okr. zastop celjski. Volili so veleposestniki, najvišji obdačenci industrije in trgovine ter kmečke občine, vsaka skupina določeno število članov. Ne pa skupina mest in trgov. V tej skupini volijo Celje, Vojnik, Zalec, St. Jurij. Trga St. Jurij in Zalec sta volila dva Slovence v okr. zastop. Celje in Vojnik pa nista volila, ker je v skupini veleposestnikov, ki volijo pred mesti in t. g. slovenska stranka zmagala z večino enega glasu. Nemška stranka je vložila proti volitvi veleposestnikov pritožbo na namestništvo. V smislu § 37. štaj. zakona z dne 14. junija 1866 pa merajo načelniki političnih okrajev sklicati k seji izvoljene člane okr. zastopa, predložiti jim volivne akte v presojo, nato voliti načelnika in namestnika. Po tem zakonu sodi torej o veljavnosti posameznih mandatov izvoljeni okr. zastop. Ze zato bi moralo namestništvo v Gradcu takoj zavrniti pritožbo nemške stranke ter jo poslati zboru novoizvoljenih članov okr. zastopa. Po zakonu torej se namestništvo niti baviti ne more s tako pritožbo. Ako pa je namestništvo druge misli, da je opravičeno meritorno se baviti s pritožbo, bila je njegova dolžnost to takoj storiti, ker ni potrebovalo nadaljnjih preiskav in je moglo pritožbo rešiti v kratkih dneh. Namestništvo pa ni rešilo pritožbe, ampak jo je pustilo nerešeno ležati od maja do decembra. V decembru 1904 pa je bil prejšnji okr. zastop razpuščen in ces. komisar je dobil posle v roke. Za razpust okr. zastopa namestništvo ni imelo zakonitega vzroka. Funkcija da bi prejšnjega okr. zastopa je potekla v jeseni 1903; okr. glavarstvo je razpisalo nove volitve; reklamacije proti volivskemu imeniku v veleposestvu pa je namestništvo rešilo šele čez pol leta, da so se nove volitve vršile šele v maju 1904. Ako polit. okr. oblastvo ni storilo svoje dolžnosti in ni sklicalo novoizvoljenih članov k ustanovnemu shodu, tega niso krivi izvoljeni člani. Ces. namestništvo je torej hotelo svoje neodločnost le prikriti z nezakonitim razpustom okrajnega zastopa. Proti zakonu je, ker novoizvoljeni člani niso bili sklicani, proti zakonu je, ker je namestništvo razpustilo okrajni zastop. V smislu § 81 omenjenega zakona bi morala po razpustu biti razpisana nova volitev. To pa se do danes ni zgodilo. Pač pa je namestništvo že pred meseci odgovorilo nemški stranki, da ni kompetentno soditi o njeni pritožbi. Iz tega pa je razvidno, da imajo po § 37 v prvi vrsti razsejati o volitvi novoizvoljeni člani. Sedaj pa je namestništvo pozvalo celjsko in vojniško občino, naj posledobno izvršita volitev Seveda je bil to le udarec v vodo. Celjani in Vojničani niso volili, ces. namestništvo pa jim je dalo še premijo, odredilo je nove volitve, torej razveljavilo mandate že izvoljenih članov. Če to pusti, potem ne veljata več pravica in zakon, ampak le nasilstvo. Ako Celjani in Vojničani niso hoteli voliti, je to njihova stvar. Podpisani torej protestujemo, proti takemu postopanju ces. namestništva, ki je naravnost kršenje zakona. Za okr. zastop slovenjegraški je v avgustu t. l. zmagala slovenska stranka v skupini veleposestva in kmečkih občin, in poleg 16 Slovencev bi bilo v okr. zastopu 16 Nemcev. Ker pa se je nemški stranki poročil manever v Celju, tudi mestna občina slovenjegraška ni volila. Polit. oblast bi morala pozvati mestno občino, da voli, ako ne, sklicati izvoljene člane, kar pa se ni zgodilo. Namen nemške stranke je jasen. Tudi v Slov. Gradcu hoče nemška stranka

doseči ces. komisarja, čez pol leta pa nove volitve. Ako vlada dovoli te spletke in če se jih posluži tudi slovenska stranka, potem na Spod. Stajerskem sploh nikdar ne bode izvoljen noben nov okr. zastop; povsod bi vladal ces. komisar. Zato vprašajo podpisani: 1. Ali se ministru za notranje posle znani ti dogodki in hoče li takoj pričeti potrebno preiskavo? 2. Ali hoče ustaviti novo volitev celjskega okr. zastopa in ukazati namestništvu, da odredi ustanovni zbor okr. zastopa in pozove občini Celje in Vojnik, da volita svoje člane z opombo, da se odpovesta svoji veljavni pravici, ako ne volita? 3. Ali hoče takoj ukreniti, da se tudi okr. zastop v Slov. Gradcu obenem zbere na ustanovni zbor?

Upor na avstrijski bojni ladji?

Pulj, 9 okt. V Pulj je došlo brzojavno poročilo iz Zelandije, da so se uprli mornarji na avstrijski bojni ladji „Panter“. Uporni mornarji so vrgli v morje nekega praporščaka. Podrobnejših poročil ni. „Panter“ spada med manjše zavarovane križarice. Na ladji je 163 mož.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 10 oktobra. Danes se vrši v velikovško celovškem kmečkem volivnem okraju dopolnilna državnozbornska volitev namestu umrlega poslanca Tschareta. Izid je še jako negotov. Do pol 3 ure popoldne je imel slovenski kandidat Grafenauer 1514 glasov, nemški kandidat Seifritz 1147 glasov.

Dunaj, 10. okt. V okraju Margareten se vrši dop. državnozbornska volitev. Kršč. socialci kandidirajo Slovincem dobro znane prof. Sturma.

Budimpešta, 10 oktobra. K današnji seji ogrskega državnega zbora ni bilo ministrov. Fejervary je poslal predsedniku Justku pismo, v katerem ga prosi, naj prečita cesarjev reskript, da se zasedanje državnega zbora odgodi do 19. decembra t. l. in da bo istočasno ta reskript tudi objavljen v posebni izdaji uradnega lista. Predsednik Justh je najprej prebral Fejervaryjevo pismo. Burni klici: „Kje so ministri!“ „Fejervary si ne upa priti v zbornico!“ „Bojazljivci!“ „Lopovi!“ Na to je predsednik prebral kraljev reskript, v katerem kralj izroča zbornici svoje kraljevske pozdrave (Smeh in roganje) ter pravi, da odgodi zbornično zasedanje, ker mu ni bilo mogoče sestaviti ministrstva iz večine. Velik ropot. Klici: „Ali ni to falzifikat?“ „Sramota“. Grof Julij Andrássy se vzdigne in v imenu združene koalicije protestira proti temu, da ni ministrov k seji. To je zaničevanje parlamenta. Zmagoslavna neodvisna stranka je ustvarila parlamentarno večino, kljub temu se odgaja zasedanje zbornice. Proti temu protestiramo najodločnejše. Govornik odobrava postopanje municipijev pravi, da je z odgodenjem državnega zbora storila vlada protustavno dejanje ter zahteva, da vladar odslovi svoje slabe svetovalce. V tem smislu stavi predloge. Vi-harni „Eljen“ klici Andrássyju. Grof Tisza izjavi, da liberalna stranka po prečitanju kraljevega reskripta smatra vsako nadaljno debato za nedopustno. Vsa liberalna stranka med roganjem večine zapusti zbornico. Predlog grofa Julija Andrássyja je bil nato z vsemi glasovi proti dvema socialističkima glasovoma sprejet in zasedanje zbornice odgodoeno.

Praga, 10. oktobra. Manifestacija delavstva za splošno in enako volilno pravico je bila danes pred otvoritvijo češkega deželnega zbora velikanska. 70.000 delavcev je v impozantnem sprevodu korakalo pred deželno hišo. Vse se je mirno izvršilo. Deputacija je dež. maršalu izročila petico. Iz provincijalnih mest so prišle številne deputacije. Večerni listi ne izidejo, ker praznujejo tudi črkostavci.

Dunaj, 10. oktobra. V ministrstvu demantirajo vesti, da je bil na avstrijski vojni ladji „Panther“ upor.

Moskva, 10. oktobra. Ponoči so bili zopet nemiri. Vojaki so streljali. Deset oseb je ubitih.

Meteorologično poročilo.						
Višina n. morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 736'0 mm						
Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
9	9. zveč.	736'6	5'3	sl. sever	del. obl.	00
10	7. jutir.	732'6	0'6	sl. jzah.	megla	
	2. pop.	730'6	11'0	sl. jvzh.	obl.	
Srednja včerajšnja temp. 6'9°, norm. 11'6°.						

Zahvala.

Za dokaz srčnega sočutja povodom bolezni in smrti našega ljubljenskega sina, oziroma brata, gospoda

Matija Borštnik-a

paznika c. kr. tobačne tovarne kakor tudi za mnogobrojno spremstvo dragega pokojnika k večnemu počitku izrekamo vsem prijateljem in znancom najiskrenejšo zahvalo.

Posebno zahvalo izrekamo p. n. gg. uradnikom in slavnemu pazniškemu osebju c. kr. tobačne tovarne za obilo udeležbo pri pogrebu in podaritev krasnega venca; osobito se pa zahvaljujemo slav ljubljanskemu vojaškemu veteranskemu koru za lepi in mnogobrojni nastop pod spremstvom slavne ljubljanske društvene godbe. Še enkrat vsem udeležnikom srčna zahvala.

2073
Glince, dne 9. vinotoka 1905.

Žalujoči sorodniki.

Zahvala.

Povodom smrti drage, nepozabne nam matere, gospe

Alojzije Seidl-ove

od precejšenih prijateljev in zancev nam izkazano sočutje in za mnogobrojno udeležbo pri spremljanju mile nam ranjke k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem, posebno pa dolenskem pevskemu društvu za zapete žalostinke, prečastiti novomeški duhovščini, oo. frančiškam in usmiljenim bratom našo najprisrčnejšo zahvalo.

Novomesto, dne 8. oktobra 1905.

Rodbina Seidl-ova.

VITA

naravna mineralna voda

Najčistejši Natron-vrelec.

Glasom zdravniških izjav, izbornu učinkuje pri: nerednem prebavljanju, trganju, diabetes, preobilici vod. kisline, bolezni na mehuru in ledvicah, katarh v sapniku ali prebavnih organih.

Glavna zaloga v Ljubljani pri **Mihaelu Kastnerju**. Dobiva se tudi v vseh lekarnah in drožerijah 1542 7

VITA

Rogaški „Styria“-vrelec

Zdravilna voda proti oteklini v želodcu in krčem, Brighthovemu priporočena!

Izborni vnetju ledvic, katarom v grlu in krhlju, vželođu in črevih, diatezi, zaprtju, učinki! 2015b 1-1 boleznih na jetrih itd.

Lepo stanovanje

s štirimi sobami in pritliklinami

se odda

s prvim novembrom v Wolfvovih ulicah št. 12. Poizvé se istotam.

2066 3-2 **Pivovarna „Auer“.**

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna zvršitev naročil na borzi

Dva izveščana

rezbarja

sprejme takoj v trajno delo

Janez Okorn, mizarski mojster v Škofjiloki.

Še nikdar

za

20 gld.

1 zimska suknja, toplo podložena,
1 zimska obleka,
1 posebne zimske hlače,
1 modni telovnik,
zastonj vrhu tega remont. idoča nikel-nasta ura.

Samo zimska suknja je vredna tega denarja. Zunanja naročila se izvrše po povzetju ali proti prejšnji pošiljati denarja. Neugajajoči predmeti se zamenjajo. Največja izbira konfekcije za gospode in dame v najfinejši izvršitvi. Vse po čudovito nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

2054 3-3

Učenca

s prav dobrimi izpričevali sprejme tvrdka

Ivan Jax & sin,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

2070 1-1

Želod

po najvišji ceni kupuje

V. Panholzer,

Predilne ulice šte. 2, Ljubljana.

2071 2-1

„Goriško vinarsko društvo“

(registr. zadruga z omejenim jamstvom)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

pristna in naravna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. Uzorce pošlje na zahtevo. Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva:

Gorica, ulica Barzellini šte. 22.

2019 2

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile 10 in 13 Dunaj, I., Streibgasse 2.

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgane kave z velearomatičnim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave

Prve ljubljanske

velike pražarne za kavo

KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti

nasproti kavarni „Evropa“

ki spajajo vse te vrline.

1194 104-35

Iščem 2056 3-2

prodajalko

v trgovini mešanega blaga. — Ivan Žargl Kamnik.

Sprejme se s 15. novembrom 1905

5055 **prodajalka** 5-2

v večjo trgovino na deželi. Vešča mora biti popolnoma v prodaji mešanega blaga. — Prodajalke z večletno prakso in dobrimi izpričevali imajo prednost. Plača po dogovoru. Kje, pove upravništvo tega lista.

V trafiki v Mahrovi hiši,

Kopitarjeve ulice 1

se dobé vedno ti-le **časniki:**

1. slovenski: Slovenec, Slov. Narod, Edinost, Soča, Jež ter Narodni Listy iz Prage.

2. nemški: Laibacher Zeitung, Interess. Blatt, Wiener Bilder, Neulig. Weltblatt, Fremdenblatt.

Velespoštovanjem

2069 2-1 **M. Elsner.**

Oznaniło.

Zimski kurzi za stavbne obrtnike

na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se pričnó

v petek, dné 3. novembra.

Tem kurzom je namen, pomočnikom (in eventualno tudi mojstrom) zidarskega, tesarskega in kamnoseškega obrta podajati ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga za boljše in vspešnejše izvrševanje teh obrtov. Osobito pa imajo kurzi tudi še namen, pripravljati pomočnike za zakonito predpisane mojstrske izpite v stavbnih obrtih. Zimski kurzi se za vsakega izmed navedenih obrtov delé v dva tečaja, ki trajata vselej po 5 mesecev in se pričneta 3. novembra, končata pa 31. marca.

Pomočniki in mojstri, ki se iz enega ali drugega vzroka ne morejo vdeležiti pouka v vseh predpisanih predmetih, in ki želé svoje znanje izpopolniti le v nekaterih točkah, se sprejemajo kot **izredni učenci** (hospitantje), dokler je kaj prostora na razpolago. Pouk je brezplačen, pač pa je pri vstopu odšteti vpisnino 8 kron, za katero pa obiskovalci dobivajo vse risarske potrebščine brezplačno od zavoda.

Obiskovalci kurzov morejo dobiti ustanove v mesečnih zneskih od 20 do 40 kron.

Za vstop je treba prosilcu dokazati, da je star 18 let in da se je izučil zidar-skega, tesarskega ali kamnoseškega obrta. Prednost imajo prosilci, ki so dovršili kako obrtno nadaljevalno šolo. Na take se tudi pri oddaji ustanov najprej ozira.

Zglasila za vstop se sprejemajo v drugi polovici meseca oktobra pri pod-pisanem ravnateljstvu

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1905.

2072 3-1

Ravnateljstvo

c. kr. umetno-obrtno strokovne šole.

Žrebanje nepreklicno

19. oktobra 1905

Glavni dobitek

kron 30.000 kron

Srečke vdovskega in sirotinskega zaklada à 1 K

se dobé v vseh menjalnicah, c. kr. tobakarnah in loterijskih kolekturah, kakor tudi pri menjalni akcijski družbi „Merkur“, Dunaj I., in njenih filijalkah.

1979 6

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio.

18 150-109